

TÜRK EĞİTİM-SEN

Türkiye Eğitim, Öğretim ve Bilim Hizmetleri Kolu Kamu Çalışanları Sendikası

GENEL MERKEZİ

Sayı :GMT.020.00/ 689
Konu :Rapor

25/10/2017

T.C YÜKSEKÖĞRETİM KURULU BAŞKANLIĞI

Yükseköğretim kurumları bünyesinde görev yapan ve pek çok sorunları bulunan Öğretim Elamanları ve Yardımcı Doçentlerin sorunları ve bu sorunların çözümü noktasında alternatifli çözüm önerilerini içeren raporumuz yazımız ekinde sunulmuştur.

Öğretim Elemanları ve Yardımcı Doçentlerin sorunlarının çözümü, çalışma barışının sağlanması ve üniversitemizde verimin artması açısından bu önerilerimizin tarafınızca değerlendirilerek sorunların çözümünde dikkate alınması hususunda;

Gereğini arz ederiz.

M. Yaşar ŞAHİNDÖĞAN
Genel Mevzuat ve Toplu
Sözleşme Sekreteri

İsmail KONCUK
Genel Başkan

EKİ:
Rapor

Talatpaşa Bulvarı No:160 Kat:6 Cebeci/ANKARA
Tel: (0312) 424 09 60 Faks: (0312)-424 09 68
www.turkegitimsen.org.tr

ÖĞRETİM ELEMANLARI VE YARDIMCI DOÇENTLERİN UNVAN VE KADRO SORUNLARI İÇİN ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

MEVCUT DURUM ve YAŞANAN SORUNLAR

2547 sayılı Kanun 12 Eylül 1980 askeri müdahale şartlarında hazırlanmış ve çıkmıştır. Bu açıdan şekil itibarıyla zayıf ezen, güçlü olanı koruyan bir yapıdadır. Yönetim birimleri genellikle; astlarına karşı yetkili, üstlerine karşı sorumluluk taşımamaktadırlar. Zamanla öğretim üyeleri arasında statü farklılığı artış göstermiş, bu konuda özellikle yardımcı doçentler, ciddi mağduriyet ve haksızlıklara uğramışlardır. Unvanlara geçiş yapmak, her geçen gün insanlara bıkkınlık verecek derecede zorlaştırılmıştır. Özellikle doçentliğe başvurmak için yabancı dil şartı aranması, doçentlik sınavlarında yapılan haksızlıklar, keyfi uygulamalar, sübjektif sözlü uygulamaları devam ettirilmektedir. **Hiçbir yararı olmayan yabancı dil ve sözlü sınavların sürdürülmesi anlamsızdır. Mutlaka kaldırılmalı ve bu konuda mağdur olanların mağduriyetleri giderilmelidir.**

Şu anda Doçentlik aşamasında ön şartlı olarak üç sınav söz konusudur;

Birincisi merkezi yabancı dil sınavından 65 alma şartı. Bu şart diğer sınavlara girebilmek için önceliklidir. İkincisi eserlerini jüriye beğendirmesi, jürinin bunu onaylaması, üçüncüsü de sözlü sınavdır.

Merkezi yabancı dil sayılmazsa (ki son yıllarda o da şaibelerle çalkalanıyor) diğer iki sınav tamamen sübjektiftir.

Yabancı dil sınavı ile ilgili şaibeler kamuoyu tarafından bilinmektedir. Nitekim binlerce FETÖ'cünün ve Paydaşlarının 2000 yılından buyana kurdukları kumpaslarla yabancı dil barajını nasıl aştıkları ve konu ile ilgili itirafların mahkemelere yansıdığı bir dönemde, FETÖ'cülerin kumpasına gelmeyen, FETÖ'cülerin ayak oyunlarını bir bir bozan ve dimdik ayakta kalan on binlerce yardımcı doçentin mağduriyetini gidermeye yönelik atım atmamak vebalin en büyüğüdür. 2010 KPSS soruşturmasını yürüten Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı Anayasal Düzene Karşı İşlenen Suçları Soruşturma Bürosu Cumhuriyet Savcısı, Fetullahçı Terör Örgütü'nün (FETÖ), sadece KPSS sorularını değil aynı zamanda akademik kadrolara atanmak için zorunlu ALES ve YDS sorularını da sızdırdıklarını açıkladı. Hiç yabancı dil bilmeyenlerin 90 ve üzeri puan aldığı bir dönemi sorgulamamak ihanetten başka bir anlam taşımamaktadır.

YAŞANAN SORUNLAR

1) Merkezi Yabancı Dil Aşamasında Yaşanan Sorunlar

Üniversitelerde her şey merkezi yabancı dil sınavından 65 puan almaya bağlanmıştır. Bu rakam bütün kapıları açmaya yetkili ve etkilidir! Bu rakam aynı zamanda dil bildiğinizin de bir ölçüsüdür! Bu rakamı alabilirdeniz o yabancı dili biliyorsunuz, değilse bilmiyorsunuz demektir! Ne yazık ki bu zihniyet henüz kırılmamıştır. Oysa yardımcı doçentler, sahip oldukları unvanlarını elde edinceye kadar; yüksek lisans, doktora ve yardımcı doçentlik aşamalarında, yabancı dil sınavlarına girip başarılı olmuşlardır. Bu başarılarına rağmen, "olmadı bir daha" mantığıyla, yeniden merkezi yabancı dil sınavına tabi tutulmaları son derece haksızlıktır. Bu bağlamda değerlendirdiğimiz takdirde, akademik yükseltilmede ilerlemenin tek ve önemli kıstası bilimsel çalışma olmalı, akademik yükseltilmede yabancı dil şartı müstemleke ülkelerini çağırıştırdığı için derhal son verilmelidir.

Yardımcı doçentlikten doçentliğe geçişte yabancı dilin öncelikli hale getirilmesi ve merkezi yabancı dil türü sınavlarla zorlaştırılması, akademik unvanların önünü kapatan

bir unsur haline getirilmesi, bu imkânı bulamamış fakat zeki ve çalışkan gençlerimize haksızlık olduğu gibi, insan kaynağının enerjisini yan unsurlarla tüketmek anlamını da taşımaktadır. Bunun için yabancı dil şartını ön gören 2547 sayılı Kanununun 24. Maddesinin ilgili bendi yürürlükten kaldırılmalıdır.

Bu konuda ısrar edilecekse merkezi dil barajını aşamayanlara daha fazla eser üretme alternatifini verilebilir kaldı ki yabancı dilin zorunlu hale getirilişiyle gerekliliği farklıdır. Yabancı dil akademisyenin önünü tıkamak için zorunluluk arz etmemelidir. Her türlü dayatma olumsuz olduğu gibi bu da olumsuzdur. Bu açıdan mevcut yaklaşım tarzı doğru değildir. Akademisyenleri merkezi dil sınavında 65 puana mahkûm etmek yanlıştır. Bu durum üniversitelerde yardımcı doçentler için yaşanan ciddi bir sorundur ve mutlaka merkezi yabancı dilin kaldırılarak çözümlenmelidir. Bu yapılmazsa sorun bütünüyle çözülemez.

2) Eser İnceleme Aşamasında Yaşanan Sorunlar

Eser incelemesinde nitelik ve nicelik aranmaktadır. “**Nicelik**”, sayıyı ifade ettiği için anlaşılabilir bir kriter olmakla birlikte, “**nitelik**” jürinin keyfine ve inisiyatifine bırakılmıştır. Mesela Jüri üyelerinden bazıları eser inceleme aşamasında doçent adayının eserlerini çok beğendiğini belirtirken bazıları ise aynı eserleri yerden yere vurarak çok sert bir eleştiriye tabi tutmaktadırlar. Burada ölçü ne olacaktır? Hukukta “**ölçülülük**” diye bir kavram söz konusudur. “**Ölçülülük**” yerli yerine konulup doçent adayının haklarını gözeten unsurlara yer verilmezse, ortaya çıkan veya çıkacak olan keyfiliğin önüne geçmek mümkün olamaz. Eserler incelemesinde ölçü jürinin inisiyatifidir. Bugün yaşanan durum budur. Beş kişilik jürinin üçü eserleri onaylamazsa bu aşamadan başarılı olunamaz. Eserden geçilmeyince aday üçüncü aşama olan sözlü sınavına giremez. 24. maddenin ilgili bendi gözden geçirilmeli ve jüri sistemi ortadan kaldırılmalıdır. İnsanı insanla denetlemek yerine objektif kurullarla denetim yapılmalıdır. Mevcut sistem yerine eser sayısı, belirli tecrübe ve yayın yapacakları dergi, katılacakları toplantılar alternatifli olarak belirtilmelidir. Mesela uluslararası en az beş yayın, en az üç yıl çalışma süresi veya ulusal en az sekiz yayın, gibi...

3) Sözlü Sınav Aşamasında Yaşanan Sorunlar

Sözlü sınavların da ölçüsü yoktur. Burada da jüriye çok geniş takdir yetkisi ve inisiyatifi tanınmış, doçent adayın hakları dikkate alınmamıştır. Her şey beş kişilik jüriden üç kişinin inisiyatifine bırakılmıştır. Sözlü sınavda bir sübjektiflik söz konusu değildir; kişinin keyfi olarak engellenmesine müsait bir uygulama olarak karşımızda durmaktadır. **Bu uygulama daha ölçülebilir bir uygulama ile değiştirilmeli veya kaldırılmalıdır.** Bunun için 2547 sayılı Kanununun 24. Maddesinin ilgili bendi gözden geçirilerek sorunun çözülmesi gerekmektedir.

Sistemin bu şekilde devamında yarar görülen uygulamalı bilimler gibi belirli alanlar için ilgili anabilim dalının gereklerine göre gözden geçirilerek alternatif uygulama şekilleri uygulamaya konulmalıdır.

Yıllarca çeşitli şekillerde mağdur edilen; araştırma görevlisi dr., okutman dr., uzman dr., öğretim görevlisi dr., eğitim öğretim planlamacısı dr. Ve yardımcı doçentlerin mağduriyetlerinin giderebilmesi için ortaya konulacak objektif kriterleri sağlayan öğretim elemanlarının doçentlik unvanına sahip kılınmaları sağlanmalıdır. Böyle bir uygulama Türk üniversite sisteminde rahatlama sağlayacağı gibi bu alandaki ihtiyacın da giderilmesini sağlayacaktır.

Türk üniversite sistemindeki bu sorunun çözümü için aşağıdaki alternatifler uygulanabilir.

ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

ALTERNATİF ÇÖZÜM ÖNERİSİ 1

2547 Sayılı Kanun'unda öğretim üyelerinin önünü açmak ve yeni bir atılım getirebilmek için, düşündüğümüz anlamda yapılabilecek bir değişiklik için şunlar önerilebilir.

Değişiklik:

2547 SAYILI YÜKSEKÖĞRETİM KANUNUNUN 24, 25 VE 26 MADDELERİNİN YÜRÜRLÜKTEN KALDIRILMASI VE 23'ÜNCÜ MADDENİN DEĞİŞTİRİLMESİDİR. BUNUN İÇİN:

2547 SAYILI YÜKSEKÖĞRETİM KANUNUNUN 24, 25 VE 26 MADDELERİNİN YÜRÜRLÜKTEN KALDIRILMASI VE 23'ÜNCÜ MADDENİN DEĞİŞTİRİLMESİ HAKKINDA KANUN TASARISI.

Tasarı: Öğretim üyeliğine geçişleri yeniden düzenlemeyi amaçlamaktadır. Bunun için 23. Maddenin yardımcı doçentlikle ilgili mevcut durumun tamamen ortadan kaldırılması ve bu maddenin aşağıdaki şekilde "Öğretim Üyeliğine Yükseltme ve Atama" şeklinden yeniden düzenlenmesini öngörmektedir.

Yardımcı doçent ve doçent unvanlarına sahip öğretim üyelerinin mağduriyetlerinin giderilebilmesi için 2547 sayılı Kanunun 23. Maddesinin "Öğretim Üyeliğine Yükseltme ve Atama" şeklinde değiştirilmesi; 24., 25. ve 26. maddelerinin yürürlükten kaldırılması en iyi yol olacaktır.

"Öğretim Üyeliğine Yükseltme ve Atama" tek bir maddede toplanmalıdır. Unvan ne kadar azaltılırsa, gelişme o derece sağlıklı ve dinamik olur. Bu açıdan çağdaş ülkelerde olduğu gibi akademisyenlik unvanını doktora ile sınırlı tutmak, diğer unvanları yıllara göre yapacakları objektif çalışmalarla değerlendirmek, en geçerli yol olacaktır.

Öğretim Üyeliğine Yükseltme ve Atama:

Madde 23. Öğretim üyeliğinin temeli yurt içinde alınmış doktora, sanatta yeterlilik, tıpta uzmanlık veya yurt dışından alınmış olup da bunlara denkliği Yükseköğretim Kurulunca tespit edilmiş derecelerdir.

Öğretim üyeliklerinden birine yükseltilebilmek için üniversite veya Yüksek Teknoloji Enstitülerinin her yıl, Mart ve Eylül aylarında ilan etmek zorunda oldukları boş kadrolara başvurmak ve bu kadroya atanmış olmak zorunludur. Akademik unvana sahip öğretim üyeleri, istekleri halinde kadrolu oldukları üniversite veya fakültelerin dışında ders verebilir, çalışma yapabilirler.

Her bir unvan kademesi için yapılacak terfi ve atama işleminde adayların yaptıkları her bir bilimsel çalışmalarını (konferans, panel bir puan, makale, bildiri iki puan, kitapta bölüm üç puan, kitap beş puan; sanatla ilgili çalışma yapanların sanat konusunda ortaya koydukları her bir eserin de, aynı puan durumuyla değerlendirmek üzere), mesleğindeki kıdemini de birer puanla değerlendirerek ilgili birimin yönetim kurulu, müracaat eden adayların önünde, alanıyla ilgili öğretim üyeleri arasından, adayların bizzat kendileri tarafından çekecekleri kura ile bir jüri kurar. Jüri üç öğretim üyesinden oluşur. Jüri üyelerinin denk veya bir üst unvana sahip olması ve bu üyelerden en az ikisinin o Üniversite veya Yüksek Teknoloji enstitüsünün dışından olması şarttır. Jüri, kadrolara müracaat eden birden fazla elemanların yukarıda belirtilen esaslara göre puan durumunu değerlendirir; atama puan üstünlüğüne göre yapar. Müracaat eden adayın tek kişi olması halinde, belirtilen kriterleri taşıması şartıyla atanmanın gerçekleştirilmesi zorunludur. Eşit puanlı üyeler olması durumunda, adayın doktora derecesini, aldığı kıdemi, onunda da eşit olması halinde yüksek lisans ve doktora

öğrenimlerindeki not ortalaması dikkate alınarak atama gerçekleştirir. İlan ve atamalarda özel nitelik taşıyan hususlara yer verilemez.

Asgari şartlardaki puan üstünlüğü göz önüne alınarak jüri tarafından en geç 30 gün içinde hazırlanan raporların ilgili birimin yönetim kuruluna, adayların atamaları yapılmak üzere rektörlüğe sunulur. Atama rektörün onayıyla gerçekleşir.

Her bir unvan kademesi için aranması gereken asgari şartlar:

a) Doçentliğe Yükseltilmeye Aranacak Şartlar;

1) Doktora, sanatta yeterlilik veya tıpta uzmanlık derecesine sahip olmak,
2) Doktora veya buna eşdeğer bir dereceyi aldıktan sonra üniversitelerde en az üç yıl çalışmış olmak,

3) Üniversitelerarası Kurulca her yıl Ocak ayı sonuna kadar belirlenecek ulusal ve uluslararası dergilerde, günün şartlarına göre Yükseköğretim Kurulu tarafından yönetmelikle belirlenecek, her alan için tespit edilen asgari seviyede yayın yapmış olmak,

b) Profesörlüğe Yükseltilmeye Aranacak Asgari Şartlar:

1) Doçentlik unvanını aldıktan sonra yurt içinde veya yurt dışında en az beş yıl bir üniversitede çalışmış olmak,

2) YÖK tarafından her yıl Ocak ayı sonuna kadar belirlenecek ulusal ve uluslararası dergilerde, günün şartlarına göre yönetmelikle belirlenecek, her alan için tespit edilen asgari seviyede yayın yapmış olmak,

Geçici Madde 2. Doktora veya tıpta uzmanlık unvanı almış veya Üniversitelerarası Kurulun önerisi üzerine Yükseköğretim Kurulunca tespit edilecek belli sanat dallarının birinde yeterli kazanmış olanlardan, bir yükseköğretim kurumunda en az üç yıl çalışmış olanlar, bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren, kadrolarının buldukları yükseköğretim birimine atanmak üzere doçentliğe atanmış olurlar. Bu atanmada doçentlik için aranan asgari şartlar dikkate alınmaz.

Geçici Madde 3. Bir yükseköğretim kurumunda en az on yıl ve daha fazla öğretim görevlisi veya okutman olarak çalışmış olanlar sınava tabi tutulmaksızın yüksek lisans, yüksek lisansını bitirmiş olanlar doktora öğrenciliğine, kanunun yürürlük tarihiyle birlikte hak kazanmış olurlar. Bu öğretim elemanlarından herhangi bir sebeple kurumlarından ayrılmış olanlar, Kanunda belirtilen yaş haddini aşmamak, disiplin sebebi veya terör nedeniyle ilişkisinin kesilmemiş olması şartıyla, Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren iki ay içerisinde ayrıldıkları kurumlarına başvurmaları halinde, kazanılmış hak aylık dereceleriyle birlikte öğretim görevlisi olarak atanmış olurlar.

Yürürlük:

Madde 1. Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun 24, 25 ve 26'cı maddeleri yürürlükten kaldırılmıştır.

Madde 2. Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme:

Madde 1. Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

ALTERNATİF ÇÖZÜM ÖNERİSİ 2

Mevcut sistem devam ettirilecek ise; yabancı dil şartı tamamen kaldırılmalı, eser inceleme aşamasında puanlarını tamamlamış adaylara belirli yıl ve deneyim şartı ile birlikte doçentlik unvanı verilmeli ve üniversitelerince atamaları gerçekleştirilmelidir.

Böylece keyfilikler, subjektif değerlendirmeler, ortadan kaldırılmalıdır.

a- Mevcut sistem de 2547 sayılı kanun 24. Maddesine göre doçentlik için yılda iki kez Üniversitelerarası Kurula (ÜAK) müracaat etme hakkı tanınmasına rağmen neredeyse

iki yılda bir müracaat yapılabilir hale gelmiştir. Sistemin hızlı çalışabilmesi için, ÜAK ya personel takviyesi, yetenekli ve tecrübeli idarecilerin tekrar göreve getirilmesi gibi önlemler alınmalıdır.

- b- Bazı branşlarda öğretim üyesi yetersizliği dolayısıyla ÜAK tarafından üç kişilik jüriler oluşturuluyor. Bu durum keyfiliklere ve mağduriyetlere yol açıyor. Bütün öğretim elemanları için belirli bir standartta jüriler oluşturulmalıdır. Jüriler adayın da dahil olduğu açık ve şeffaf bir mekanda belirlenmelidir.c-
- c- Doçentlik sözlü sınavı kaldırılmalı ve bu durumda mağdur olan bütün öğretim üyelerinin unvanları verilmelidir.
- d- Jüri üyelerine, raporlarıyla ilgili olarak ciddi sorumluluklar yüklenmelidir. Keyfi ve sübjektif rapor yazmaları engellenmeli, artıyıcı inceleme yapanlar jüriden ve meslekten menetme de dahil, çok ciddi yaptırımlar getirilmelidir. Jüriler için ciddi ve objektif ölçüler belirlenmeli ve bu işi ciddi yürütenlere görev verilmelidir. Jüriler raporlarında gereksiz, ilgisiz, sübjektif, haksızlık ve mağduriyetlere yol açmamalıdır, açarlarsa hesap verecek bir sistem oluşturulmalı keyfi davranışları önlemek için yaptırım mekanizması oluşturulmalıdır. Eğer jüri raporunda objektif bir değerlendirme yapmış ve ciddi etik problemler tespit etmiş ise aday da gerekli müeyyideye tabi tutulmalıdır.
- e- Mevcut sistemde yasal olarak doçent adaylarının haksızlık karşısında şikâyet edecekleri idari merci bulunmamaktadır. Haksızlık ve mağduriyet konusunda itiraz edecekleri veya şikâyet edebilecekleri bir idari merci olmalıdır **ve bu durum açık olarak Kanun ve Yönetmelikte yer almalıdır.**
- f- Hukuk devletinin temel ilkelerinden biri "**belirlilik**" ilkesidir. Bu ilkeye göre, yasal düzenlemelerin hem kişiler hem de idare yönünden herhangi bir duraksamaya ya da kuşkuya yer vermeyecek şekilde açık, net, anlaşılır ve uygulanabilir olması, ayrıca kamu otoritelerinin keyfi uygulamalarına karşı koruyucu önlem içermesi de gereklidir.
- g- Belirlilik ilkesi, hukuksal güvenlikle bağlantılı olup bireyin, kanundan, belirli bir kesinlik içinde, hangi somut eylem ve olguya hangi hukuksal yaptırımın veya sonucun bağlandığını, bunların idareye hangi müdahale yetkisini verdiğini bilmesini zorunlu kılmaktadır.
- h- Bireyin ve doçent adaylarının kendisine düşen yükümlülükleri öngörebilmesi ve davranışlarını belirlemesi ancak belirlilik ilkesinin varlığı halinde mümkündür. Hukuk güvenliği, normların öngörülebilir olmasını, bireylerin tüm eylem ve işlemlerinde devlete güven duyabilmesini, devletin de yasal düzenlemelerde bu güven duygusunu zedeleyici yöntemlerden kaçınmasını gerektirir. Bu amaçla hak ve görevlerin karşılıklı olarak dengeli ve ölçülü düzenlenmesi gerekir. Doçent adayları yapamayacakları sorumlulukların/yüklerin altına sokulmamalı, şayet jüri sistemiyle devam edilecekse onlarda (jüriler) görevlerini hiçbir şüpheye yer vermeyecek şekilde düzgün, objektif ve dürüst yapmalıdırlar.
- i- Mevcut sistem devam ettirilecekse eser inceleme aşamasında puanlarını tamamlamış adaylara belirli yıl ve deneyim şartıyla birlikte doçentlik unvanı verilmeli ve ikinci bir jüri inisiyatifine yer verilmeden üniversitelerce atamaları gerçekleştirilmelidir.
- j- Özetle başta yardımcı doçentlik olmak üzere Öğretim üyelerini unvan almaları için uğraştırmak yerine bilimsel çalışmalarını teşvik edilmeli, bıkkınlık verilen uygulamalardan kaçınmalı ve bu durumlar ortadan kaldırılmalıdır.

Geçmişte de belirli zamanlarda birikmiş engellemeleri ortadan kaldırmak için yapıldığı gibi **BİRİKMİŞ SIKINTILARI GİDERMEK AMACIYLA KANUN DEĞİŞİKLİĞİ YAPILMASI HALİNDE AŞAĞIDA BELİRTİLEN GEÇİCİ**

MADDELERİN İLAVE EDİLMESİ YERİNDE OLUR. Prof. Dr. İhsan Doğramacı'nın YÖK Başkanlığı döneminde de benzer uygulamalar yapılmıştı.

Mesela; Üniversitede 3 yıl çalışan ve sanatta belirli noktada bulunanlara kanunla profesörlük unvanı verilmiştir. Akademilerde kalan doktoraşız öğretim görevlilerine doktoraşız profesörlük unvanı verilmiştir. Yani geçmiş tarihlerde örnekler var ilk defa yapılacak bir şey değildir.

BİR DEFAYA MAHSUS OLMAK ÜZERE: Mağdur edilenlerin mağduriyetlerini gidermek için; yükseköğretim kurumlarında en az beş yıl ve daha fazla öğretim elemanı olarak çalışmış olanların; doktoraşını veya sanatta yeterlilik konusunda belirli eser ve çalışma yapmış olmak şartıyla tümüne doçentlik unvanı verilmeli ve bu unvanı almış olanlar, kadro şartı aranmaksızın buldukları kurumlarında kazanılmış hak aylık dereceleriyle birlikte görevine devam etmeleri sağlanmalıdır. **BU BAKIMDAN TASARIYA ŞU GEÇİCİ MADDELERİN İLAVESİ YERİNDE OLUR:**

Geçici Madde 1. Doktora veya tıpta uzmanlık unvanı almış veya Üniversitelerarası Kurulun önerisi üzerine Yükseköğretim Kurulunca tespit edilecek belli sanat dallarının birinde yeterlik kazanmış olanlardan, bir yükseköğretim kurumunda en az beş yıl çalışmış olanlar, bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren, kadrolarının buldukları yükseköğretim birimine atanmak üzere doçentlik kadrosuna atanmış olurlar. Bu atamada doçentlik için aranan asgari şartlar dikkate alınmaz.

Geçici Madde 2. Bir yükseköğretim kurumunda en az beş yıl öğretim görevlisi veya okutman olarak çalışmış olanlar istedikleri alanlarda sınava tabi tutulmaksızın yüksek lisans, yüksek lisansını bitirmiş olanlar doktora öğrenciliğine, kanunun yürürlük tarihiyle birlikte hak kazanmış olurlar.

Yürürlük:

Madde 1. Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun 25 ve 26'cı maddeleri yürürlükten kaldırılmıştır.

Madde 2. Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme:

Madde 1. Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

ALTERNATİF ÇÖZÜM ÖNERİSİ 3

Sayın Cumhurbaşkanımızın talimat ve emirleri doğrultusunda yardımcı doçentlerin durumu düzeltilmeyecekse özlük hakları düzeltilmelidir. Bunun için önerilerimiz şunlardan ibarettir.

2547 Sayılı Yükseköğretim Kanunu (R.G.6/11/1981 Sayı: 17506) 3. maddesi (m) fıkrası Öğretim Üyelerini:" Yükseköğretim kurumlarında görevli profesör, doçent ve yardımcı doçentler" olarak tanımlamıştır. 13 Ekim 1983 tarihli ve 18190 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 2914 sayılı Yükseköğretim Personel Kanunu ise, 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununda yer alan öğretim elemanları tanımına giren personeli sınıflandırmış, aylıklarını, ek göstergelerini, derece ve ders ücretlerini ve ayrıca sosyal haklarını düzenlemiştir. Buna göre (2914/3. Madde) **ÖĞRETİM ELEMANLARINI:** Öğretim üyeleri (profesörler, doçentler ve yardımcı doçentler), Öğretim görevlileri ve okutmanlar (öğretim görevlileri ile okutmanlar) ve Öğretim yardımcıları (araştırma görevlileri, uzmanlar, çeviriciler ve eğitim-öğretim planlamacıları) olmak üzere üç sınıfa ayırmıştır. Kanuna göre aynı sınıfa mensup Yardımcı doçentler uygulamada ayrımcılığa tabi tutularak mağdur edilmişlerdir. Şöyle ki:

2547 Sayılı Kanun'un 22. Maddesi öğretim üyelerinin (profesör, doçent ve yardımcı doçent) görevlerinde yapacakları çalışmalarda herhangi bir ayırım öngörmemiştir. Bütün

öğretim üyelerini aynı görevleri yapmakla görevli kılmıştır. Anayasa Mahkemesi ise (16.7.2010 günlü, E. 2010/29, K 2010/90 sayılı karar) öğretim üyelerini “kamu görevlisi olmakla birlikte genel sınıflandırma içinde ayrı bir yer verilerek kendilerine özgü önem ve değerinde bir meslek sınıfı” olarak nitelendirmiştir.

Böyle olmakla birlikte:

1-2914 Sayılı Kanun Ek 2. Maddesi **öğretim üyeleri içerisinde Profesör ve doçentlere makam ve görev tazminatı miktarını belirlerken yardımcı doçentler bu haktan mahrum bırakılmışlardır**. Böylece haksızlıklara uğratılmış ve Anayasanın “Kanun Önünde Eşitlik” (Any.m. 10) ilkesine aykırı bir uygulamaya maruz bırakılmışlardır. Diğer öğretim üyelerinden farklı ve eşitliğe aykırı bir uygulama ile yıllarca mağdur edilmiş ve güvencesiz olarak hak kayıplarına uğratılmışlardır. **Anayasa Mahkemesi’nin 09.04.1991, E:1990/36, K:1991/8 sayılı kararında “...Yasa önünde eşitlik ilkesi benzer nitelikte ve durumda olanlar arasında farklı uygulama yapılmamasını amaçlar”. Diyor. 2547 ve 2914 Sayılı Kanunlara göre öğretim üyesi olarak profesör ve doçentlerle benzer nitelik ve durumda olan yardımcı doçentlerin yıllardan beri bu haklardan mahrum bırakılması hukuksuzluğa, haksızlıklara mağduriyetlere yol açmıştır. Yardımcı doçentlere görev ve makam tazminatı verilmesi için 2914 sayılı Kanunun Ek 2. Maddesi değiştirilmelidir.**

2-Uzun süre konuşulduktan sonra 2014 yılının aralık ayından geçerli olmak üzere Akademisyenler için değişik kademelerde yapılan ve bir türlü adı konulamayan zam bordoya “fazla çalışma ücreti” olarak yansımıştır ve öğretim elemanlarının emekliliğine yansımıyor. Çalıştığı sürece bu ücreti alacak demektir. Adı geçen düzenlemenin başta yardımcı doçent olmak üzere öğretim elemanlarının emekliliğine yansıtılacak derecede yeniden gözden geçirilmelidir.

3-Profesör, doçent, yardımcı doçent aynı eğitim derecesine sahiptirler (doktoralıdırlar) ve üçü de Kanuna göre (bkz. 2547/3-m./22/36’cı maddeler ve 2914/3-A) aynı görevleri yapmakla yükümlüdürler (bu konuda eşittirler). Buna rağmen maaş ve özlük haklarında dengesizlikler söz konusudur; düzeltilmelidir. Ayrıca birinci dereceye gelmiş yardımcı doçent ile üçüncü derecedeki yardımcı doçentin ek göstergesi aynıdır (3600). Bu durumun da göz önüne alınması ve yardımcı doçentlerin ve diğer öğretim elemanlarının özlük hakları düzeltilmeli ve dengeli hale getirilmelidir.

Yardımcı Doçentler, üniversitemizin eğitim - öğretim ile bilimsel araştırma yükünün önemli bir bölümünü yüklenmiş, hatta üniversitelerde çalışan memurların bir kısmından daha az ücret almakta ve emekli maaşları da daha düşük seviyede bulunmaktadır.

SONUÇ OLARAK: Yukarıda arz edilen sebeplere binaen, öğretim üyeleri (Profesör, doçent, yardımcı doçent) arasındaki eşitliğe aykırı uygulamaların giderilmesi için gereğinin yapılmasına; yardımcı doçent unvanlı öğretim üyelerimizin “**görev ve makam tazminatından**” yararlandırılmasına; “fazla çalışma ücreti” olarak bordroya yansıtılan son düzenlemenin yeniden gözden geçirilerek emekliliğe yansıtılmasına ve ayrıca esas olan doktora öğrenimini tamamlayarak doktor unvanını almış, uzman, okutman, araştırma görevlisi, öğretim görevlisi gibi öğretim elemanları ile öğretim üyeleri arasındaki ayrımcılığa son verilmesine zemin hazırlanacak yasal düzenlemenin/düzenlemelerin yapılması gerekmektedir.

Bununla birlikte üniversitelerde kadroya atanma işleminin rutin bir uygulamaya dönüştürülerek, öğrenimlerini tamamlayan; öğretim görevlileri ve öğretim üyelerinin atamalarının kimsenin tavassutuna imkan vermeden yapılabilecek biçimde kanun ve yönetmeliklerin düzenlenmesi zorunluluk arz etmektedir.

Bu problem nedeniyle,
Yıllarca mağdur olanlar var,

Haksızlıklara uğrayanlar var,

Suiistimal edilenler var,

Kayırlılar var,

Hak etmediği halde akademik unvan alanlar var,

Hak ettiği halde sübjektif değerlendirmelerle önu kesilenler var,

Akademik ve idari yönden engellenmek için çeşitli bahanelerle önu kesilenler var,

Sınavlarda suiistimaller, yolsuzluklar, kayırmalar, şaibeler vb. var.

Bunun için aşağıda ayrıntı ve gerekçeleriyle belirttiğimiz taleplerimizin yerine getirilmesini talep ediyoruz.

2547 sayılı Kanun, doçentlik için bir ayrımcılık getirmiştir. 24. Madde, "Doçentlik Sınavı" başlığını taşıyor, diğer öğretim üyeleri için sınav değil, "Yükseltme ve Atama" ön görülmüş iken doçentlik için bu ayırım anlaşılmamıştır. Diğer iki öğretim üyeleri, yani yardımcı doçent ve profesörler üniversitelerince atanıyorlar. Bunlar için doçentlikte olduğu gibi ayrıca unvan sınavları yoktur. 2547 Sayılı Kanun'da, yardımcı doçentler için, kanun ve yönetmelikte belirtilen, yabancı dil sınavı ve üç öğretim üyesinin eserleri hakkındaki görüşleri dikkate alınarak ilgili birimin yönetim kurulu teklifi, rektörün onayı; Profesörlük unvanı için ise, beş kişilik jürinin raporları, üniversite yönetim kurulu ve rektörün onayı ile gerçekleştirilir. 2547 sayılı Kanununun 24. Maddesi, "Doçentlik Sınavı" için önce merkezi yabancı dil sınavından en az 65 almak şartı getirilmiştir. Bundan sonraki aşaması iki kademe gerçekleşmektedir. 1) Jüri tarafından adayın yaptığı bilimsel çalışmaların (eserlerin) incelenmesi, 2) Eser incelemesi olumlu sonuçlanırsa adayın tabi tutulacağı sözlü sınav.

Sistem sorunlarla doludur; Sayın Cumhurbaşkanı dâhil, siyasiler ve Yükseköğretim Kurulu tarafından da sorunlu olduğu bilinmektedir. YÖK tarafından oluşturulan komisyonların hiç birisi bugüne kadar probleme çözüm getirmemiş, sadece "komisyon kurduk inceliyoruz" diyerek sorun ertelenmiştir. Sayın Cumhurbaşkanımızın "problemi çözün" anlamındaki net tavrına rağmen henüz somut bir netice ortaya koyulmamıştır.

Şu soruların cevabı verilmelidir? Üniversitelerimiz; eğitim için diplomalar ve öğretim elemanlarına (yardımcı doçentlik, profesörlük) unvanlarını verirken neden doçentlik unvanını veremiyor? Özelliği nedir? Daha açıkçası Üniversitelerimiz;

Ön lisans,

Lisans,

Yüksek lisans,

Doktora eğitimini sağlıyor ve eğitim derecesi olan diplomalarını veriyor. Ayrıca;

Yardımcı doçentlik ve profesörlük unvanlarını da Üniversiteler sağlıyor Neden doçentlik unvanını veremiyor.

Başka bir alternatif teklifimiz şudur:

Mevcut öğretim görevlisi dr., okutman dr., uzman dr., araştırma görevlisi dr., araştırmacı dr., eğitim öğretim planlamacısı dr., araştırmacı dr., ve yardımcı doçentler hiçbir ilan ve müracaata gerek kalmaksızın, yapılacak kanun değişikliğinin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren; en az üç yıl ve daha fazla bu unvanlar ile üniversitelerde çalışanlar; buldukları üniversitelerde kazandıkları aylık dereceleriyle birlikte profesör, üç yıldan az çalışanlar ise doçent unvanına sahip kılınmalı ve yardımcı doçentlik unvanı tamamen kanun ve yönetmeliklerden çıkarılarak kaldırılmalıdır. Dünyanın bütün ülkelerinde ve bizde de diğer eğitim dereceleri ve unvanların üniversiteler tarafından verilmesi gibi, bundan sonra doçentlik unvanı da objektif ve ulusal kriterlere bağlı olarak üniversiteler tarafından verilmelidir.

Böylece doçentlik, doktora sonraki ilk akademik unvan olmalı, akademik unvanlar için "Öğretim Üyeliğine Yükseltme ve Atama Kanunu" yapılarak doçentlik ve profesörlük için çağdaş dünyanın kabul ettiği objektif ölçüler getirilmelidir. Yabancı dil sadece ilk girişte,

öğretim elemanlığına giriş aşamasında yapılmalı ve bir daha da gündeme gelmemelidir. Böylece Yabancı dil gibi gerekçelerle ve sübjektif kriterlerle akademisyenlerin öntü kesilmemeli; gereksizliklere, yılgınlık ve bıkkınlığa yol açılmamalıdır.

Yükseköğretim Kurulu (YÖK) veya Üniversitelerarası Kurul (ÜAK)'un doçentlik ve profesörlüğü için belirleyeceği objektif ve yapılabilir asgari kurallarına göre unvanın verilmesini üniversiteler gerçekleştirmelidir. Bunun için 2547 sayılı Kanunun 23, 24, 25 ve 26'cı maddeleri doçentlik ve Profesörlük unvanları için yeniden düzenlenmelidir.

Kanun yapılırken şu geçici maddelerin ilavesi yerinde olur:

Geçici Madde 1. Doktora veya tıpta uzmanlık unvanı almış veya Üniversitelerarası Kurulun önerisi üzerine Yükseköğretim Kurulunca tespit edilecek belli sanat dallarının birinde yeterlik kazanmış olanlardan, bir yükseköğretim kurumunda en az üç yıl çalışmış olanlar, bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren, kadrolarının buldukları yükseköğretim birimine atanmak üzere doçentliğe atanmış olurlar. Bu atamada doçentlik için aranan asgari şartlar dikkate alınmaz. Ayrıca ÜAK'nun yapmış olduğu sınav ile doçent olanlar ve bu kadroya atanmamış bulunanlar doçent kadrosuna atanmış sayılırlar.

Geçici Madde 2. Bir yükseköğretim kurumunda en az on yıl ve daha fazla öğretim görevlisi veya okutman olarak çalışmış olanlar sınava tabi tutulmaksızın yüksek lisans, yüksek lisansını bitirmiş olanlar doktora öğrenciliğine, kanunun yürürlük tarihiyle birlikte hak kazanmış olurlar. Bunlardan doktorasını tamamlamış olanlar buldukları üniversitelerinde kadro şartı aranmaksızın, kazanılmış hak aylık dereceleriyle birlikte doçentliğe atanırlar. Bu atamada doçentlik şartları aranmaz. Bu öğretim elemanlarından (öğretim görevlisi, okutman) herhangi bir sebeple kurumlarından ayrılmış olanlar, Kanunda belirtilen yaş haddini aşmamak, disiplin sebebi veya terör nedeniyle ilişkisinin kesilmemiş olması şartıyla, Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren iki ay içerisinde ayrıldıkları kurumlarına başvurmaları halinde, kazanılmış hak aylık dereceleriyle birlikte öğretim görevlisi olarak atanmış olurlar.

Geçici Madde 2. Bir yükseköğretim kurumunda en az üç yıl ve daha fazla öğretim doçent olarak çalışmış olanlar kadro şartına bakılmaksızın profesörlüğe yükseltirler.

Yürürlük:

Madde 1. Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun ... (23, 24, 25 ve 26'cı) maddeleri yürürlükten kaldırılmıştır.

Madde 2. Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme:

Madde 1. Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.